

Pla docent

10.609 - PRC2-Recerca. L'estrès en el treball

set. 18 feb. 19

Crèdits: 9.0

**Professor responsable de
l'assignatura**

Beatriz Sora Miana

Professors col·laboradors

Amparo Caballer Hernández

Índex

Presentació

Descripció

Objectius i competències

Continguts

Recursos

Consulta de la bibliografia disponible a la biblioteca

Recursos d'aprenentatge i eines de suport

Metodologia

Avaluació

Informacions sobre l'avaluació a la UOC

Consulta del model d'avaluació

Avaluació continuada

Avaluació final

Feedback

Dates clau

Presentació

Descripció

El Practicum es desglossa en dues assignatures troncal de 2º cicle, de 6 crèdits cada una, mitjançant les quals els/les estudiants poden desenvolupar les seves competències professionals. Tant les relacionades amb cadascun dels camps d'aplicació contemplats en el Pla d'Estudis de Psicologia com, també, les corresponents al camp de la investigació en Psicologia. Dins del marc de desplegament del Pla d'Estudis, el Practicum I és la primera part de les assignatures de Practicum, que es completa amb el Practicum II, que tindrà les mateixes característiques i pot tenir continuïtat en termes de continguts, tot i que cal tenir en compte que són assignatures independents.

Tant en el Practicum I, com en el Practicum II, es pretén que l'estudiant entengui que els conceptes de les diferents assignatures conflueixen en situacions reals d'intervenció o de recerca. Atès que les assignatures de Practicum estan plenament orientades a la professionalització, es recomana que es cursi en el tram final de la llicenciatura.

Tal com queda reflectit en la guia de Practicum(1), s'ofereixen dues modalitats diferents: Practicum de recerca i Practicum extern. En el pla docent que es presenta a continuació es descriuen amb detall les característiques i el desenvolupament, al llarg del semestre, del Practicum I de recerca "l'estrès en el treball: inseguretat laboral, mobbing i treball emocional".

Objectius i competències

Els principals objectius del practicum són:

- Ser capaç d'aplicar els coneixements teòrics adquirits al llarg dels estudis, i al mateix temps veure quins són les metodologies emprades per part d'un/a psicòleg/oga en els diferents camps d'aplicació.
- Aprendre el saber fer i el saber estar en cada context específic de treball.
- Conèixer i saber aplicar els principis ètics-professionals dels/de les psicòlegs/ogues.
- Conèixer les habilitats, actituds i funcions pròpies de la tasca professional del/de la psicòleg/oga en el camp d'aplicació escollit.
- Ser capaç de dissenyar un pla de treball i i portar-lo a terme.

Competències bàsiques

- Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Competències transversals

- Actuar de forma ètica i d'acord amb el codi deontològic de la professió en les activitats relacionades amb la seva actuació professional
- Adaptar-se al entorn, la funció o el context, i afrontar noves funcions i responsabilitats i generació de processos de canvi.
- Aplicar de forma crítica i reflexiva els coneixements, habilitats i valors en els diferents llocs de treball que s'ocupin.

- Buscar i gestionar dades i materials d'investigació, sent flexible i mostrant respecte i discreció en l'ús de dades que afectin a persones, grups i institucions.
- Considerar diferents perspectives sobre els temes o problemes en què es treballi, avaluar-los críticament, fonamentar les conclusions i prendre decisions.
- Interpretar el contingut i l'abast de la informació rebuda o demanada, oralment o per escrit, i el tractament que cal donar-li segons la naturalesa del fet que es tracti.
- Realitzar judicis i valoracions crítiques argumentades.
- Reconèixer, comprendre i respectar la complexitat de la diversitat multicultural.
- Ser sensible a les necessitats i expectatives dels altres, als contextos i a la influència que en ells s'exerceix.
- Treballar de forma autònoma i responsabilitzar-se del propi aprenentatge i del desenvolupament d'habilitats.

Competències específiques

- Analitzar les demandes i les necessitats de persones, grups o organitzacions en diferents contextos.
- Usar els coneixements teòrics i els avenços de la psicologia com a marc de referència per analitzar, comprendre i explicar el comportament de les persones, grups, comunitats i organitzacions.
- Formular i contrastar hipòtesis sobre les demandes i les necessitats dels destinataris i sobre la investigació.
- Valorar, contrastar i prendre decisions sobre l'elecció dels models, teories, instruments i tècniques més adequades en cada context d'avaluació i intervenció.
- Aplicar tècniques per recollir informació sobre l'estudi del funcionament dels individus, grups o organitzacions.
- Analitzar i interpretar els resultats de l'avaluació psicològica.
- Mostrar flexibilitat, respecte i discreció en la comunicació i l'ús dels resultats obtinguts de les avaluacions psicològiques a les persones o grups.
- Definir els objectius i dissenyar el pla d'intervenció en funció del propòsit de la mateixa en grups, comunitats i organitzacions.
- Elaborar i redactar informes tècnics i científics sobre els resultats de l'avaluació, la recerca o els serveis sol·licitats, tenint en compte el codi ètic i deontològic de la professió.

Resultats d'aprenentatge

- Adquirir i consolidar coneixements i habilitats.
- Aprendre el rol del professional de la Psicologia.
- Conèixer i assimilar dinàmiques que facilitin la seva futura inserció professional.
- Conèixer un entorn professional on desenvolupar la pràctica de la psicologia en relació amb el camp d'aplicació escollit.
- Desenvolupar recursos per treballar conjuntament amb equips multidisciplinaris des de la perspectiva de la psicologia.

Continguts

La inseguretat laboral, l'assetjament en el treball i el treball emocional són tres de les principals fonts d'estrès per als treballadors en l'actualitat.

1 . La inseguretat laboral és definida com la preocupació dels treballadors per la possible pèrdua de l'ocupació. En l'actualitat, en aquest marc econòmic en el qual preval la inestabilitat laboral, les altes taxes d'atur i els contractes temporals, la percepció d'inseguretat laboral s'ha convertit en un dels estressors més nocius i presents en la vida laboral dels treballadors.

2 . L'assetjament psicològic en el treball, o més conegut en la seva terminologia anglesa com "mobbing", reflecteix l'acció d'un hostigador o hostigadors dirigida a produir por en el treballador afectat cap al seu lloc de treball. Aquesta persona o grup de persones reben una violència psicològica a través d'actes negatius i hostils en el treball, que poden provenir dels seus companys (entre iguals), dels seus subalterns (en sentit vertical ascendent) o dels seus superiors (en sentit vertical descendent).

3 . El treball emocional en el sector serveis consisteix en la regulació de les seves emocions en el seu lloc de treball. Això és especialment destacable, en el cas dels treballadors del sector serveis, on la regulació emocional juga un paper fonamental. Els empleats han de gestionar les seves emocions en la interacció amb els clients com part dels seus llocs de treball. De fet, moltes d'aquestes organitzacions de serveis estableixen formalment quines emocions són desitjables i avaluen als seus empleats en funció d'això. En contrast, els empleats no sempre poden mostrar les emocions desitjables per l'organització de forma natural, especialment en el cas de situacions desagradables. És en aquesta dissonància on ha sorgit el concepte de treball emocional, entès com el procés psicològic responsable de la regulació de les emocions en la direcció del desitjat per l'organització.

Així, el present pràcticum es planteja amb l'objectiu d'estudiar aquests estressors laborals. Más concretament, es planteja amb l'objectiu d'analitzar els factors que intervenen en els seus diferents processos, fent especial èmfasi en les seves conseqüències tant per als empleats com per a les organitzacions.

L'alumne podrà participar en una d'aquestes línies d'investigació, i més específicament en un dels projectes d'investigació que es trobin vigents en aquest moment. Al principi del semestre es decidirà en l'aula quina projecte d'investigació s'obre per a la participació dels alumnes en una d'aquestes línies d'investigació. Així, l'alumne podrà participar en les diverses activitats derivades del projecte, en coordinació amb els seus recercaires, amb la finalitat d'arribar a els objectius del projecte de recerca:

- Revisió dels estudis desenvolupats en aquesta temàtica.
- Disseny d'un qüestionari.
- Disseny de la guia per a la realització de grups de discussió.
- Realització d'entrevistes.
- Organització i dinamització d'un grup de discussió.

Recursos

Consulta de la bibliografia disponible a la biblioteca

- Amadeo, Imma (2004). Curs pràctic de redacció / Imma Amadeo, Jordi Solé. Barcelona : Columna, 2004
ISBN: 8466404848
- Bataller, Alfons (2010). La Gestió de projectes / Alfons Bataller. Barcelona : Editorial UOC, 2010
ISBN: 9788497888769
- Cassany i Comas, Daniel (2002). La Cuina de l'escriptura / Daniel Cassany. Barcelona : Empúries, 2002
ISBN: 8475969135
- Coromina i Pou, Eusebi (2000). El Treball de recerca : procés d'elaboració, memòria escrita, exposició oral i recursos / Eusebi Coromina, Xavier Casacuberta, Dolors Quintana. Vic : Eumo, 2000
ISBN: 8476025963
- Eco, Umberto (2001). Cómo se hace una tesis : técnicas y procedimientos de estudio, investigación y escritura / Umberto Eco [traducción: Lucía Baranda y Alberto Clavería Ibáñez]. Barcelona : Gedisa, cop. 2001
ISBN: 8474328969

- Sierra Bravo, Restituto (1999). Tesis doctorales y trabajos de investigación científica : metodología general de su elaboración y documentación / R. Sierra Bravo. Madrid : Paraninfo, cop. 1999
ISBN: 8428320527
- (1998). Text i gramàtica : teoria i pràctica de la competència discursiva / Maria Conca... [et al.]. Barcelona : Teide, 1998
ISBN: 8430774637
- (2003). The Chicago manual of style. Chicago : University of Chicago Press, cop. 2003
ISBN: 0226104036
- Walker, Melissa (2000). Cómo escribir trabajos de investigación / Melissa Walker. Barcelona : Gedisa, 2000
ISBN: 8474327245

Recursos d'aprenentatge i eines de suport

L'aula virtual es troba el document de guia de pràcticum de psicologia en format web i aquells materials que el/la consultor/a consideri d'interès en funció de la tipologia de treball que s'inicia.

El/la consultor/a proporcionarés, quan es requereixi:

- Literatura especialitzada sobre la temàtica específica d'elaboració del pla de treball o informes.
- Materials de referència per a la recollida de dades en centres i/o arxius o centres de recursos especialitzats en la temàtica del projecte.

Bibliografia i fonts d'informació

Cheng, G.H.L. & Chan, D.K.S. (2008). Who Suffers More from Job Insecurity? A Meta-Analytic Review. *Applied Psychology: An International Review*, 57(2), 272-303.

De Witte, H. (1999). Job insecurity and Psychological well-being: Review of the literature and exploration of some unresolved issues. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 8(2), 155-177.

Greenhalgh, L. & Rosenblatt, Z. (1984). Job Insecurity: Toward Conceptual Clarity. *Academy of Management Review*, 9(3), 438-448.

Latack, J.C. (1986). Coping with Job Stress; Measures and future directions for scale development. *Journal of Applied Psychology*, 71, 377-385.

Lazarus, R.S. & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal and coping*. New York: Springer.

Mann, S. (2004). *People Work: Emotion Management, stress and coping*. *British Journal of Guidance & Counselling*, 32, 2, 205-221.

Newton, T. handy, J. & Fineman, S. (1995). *Managing Stress: Emotion and Power at Work*. London: Sage Publications

Sonnentag, S. & Frese, M. (2003). Stress in organizations. En W.C. Borman, D.R. Ilgen y Klimoski, R.J. (eds), *Handbook of Psychology: Industrial and Organizational Psychology* (vol. 12, pp. 453-492). New Jersey: John Wiley & Sons.

Sverke, M., & Hellgren, J. (2002). The nature of job insecurity: understanding employment uncertainty on the brink of a new millennium. *Applied Psychology: An International Review*, 51, 23-42.

Sverke, M., Hellgren, J. & Näswall, K. (2002). No security: A Meta-Analysis and Review of Job Insecurity and its Consequences. *Journal of Occupational Health Psychology*, 7(3), 242-264.

Wilk, S.L. & Moynihan, L.M. (2005). Display Rule "Regulators": The Relationship between Supervisors and Worker Emotional Exhaustion. *Journal of Applied Psychology*, 90, 917-927.

Zapf, D. & Holz, M. (2006). On the Positive and Negative Effects of Emotion Work in Organizations. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 15, 1-28.

Zapf, D., Seifert, C., Schmutte, B., Mertini, H. & Holz, M. (2001). Emotion work and job stressors and their effects on burnout. *Psychology & Health*, 16, 527-545.

Zapf, D., Vogt, C., Seifert, C., Mertini, H., & Isic, A. (1999). Emotion work as a source of stress: The concept and the development of an instrument. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 8, 371 - 400.

Metodologia

Comencem amb una observació de sentit comú: llegiu a casa els materials proporcionats, amb deteniment. Pregunteu tots els dubtes que sorgeixin al consultor i al "grup classe" mitjançant el Fòrum. D'altra banda, desitgem que l'assignatura sigui el màxim participativa possible i per això us recomanem que feu ús de les eines que el campus virtual us ofereix (fòrum, treball en grup, compartir dubtes...).

Fòrum:

En l'espai de fòrum anem a expressar totes aquelles opinions i idees que us semblin interessants per a l'assignatura. Pot convertir-se també en un espai per anar estimulant i satisfer la vostra curiositat acadèmica i professional. Així mateix, és un bon espai per ajudar a resoldre els problemes de comprensió que puguin tenir tots/as els/as companys/as. Per aquesta raó, i les comentades anteriorment, les aportacions realitzades en el fòrum no s'avaluïssin. El fòrum començarà a funcionar quan el consultor ho inauguri i es donarà per clausurat quan finalitzin les proves finals.

Debat:

L'espai dedicat al debat és com una espècie de laboratori de coneixement. Aquest espai serà utilitzat des de l'inici del curs per tractar tota temàtica que pugui ser d'interès general (sempre que estigui relacionada amb l'assignatura) i que pugui ser susceptible de ser debatuda. És important recordar que en el debat solament podem enviar missatges que guardin relació amb la temàtica que es treballa, que és millor que no adjunteu arxius, ja que es podria perdre la fluïdesa del debat i que deixeu clares quins són les vostres idees sobre aquest tema. Si discrepeu d'alguna de les idees exposades heu d'argumentar raonablement perquè no esteu d'acord. Heu d'intentar que cada missatge que aneu a enviar aportació alguna cosa nova, a favor o en contra de les idees ja exposades així com obrir nous camps de discussió, però sempre evitant les redundàncies.

Tauler d'anuncis del professor:

En el tauló del professor així com en la pestanya d'activitats de l'aula, trobareu totes les activitats proposades per a la realització d'aquest practicum d'investigació, així com totes aquelles informacions i puntualitzacions que puguin ser d'interès general. És convenient que visiteu el tauló sovint ja que aneu a trobar els aclariments sobre els continguts de l'assignatura, qüestions importants per preparar-se l'avaluació, propostes de debat i de reflexió, lectures recomanades i tota classe d'informació acadèmica.

Consultes:

No hi ha cap límit: feu tantes consultes com siguin convenientes. El consultor tractarà de respondre-les al més aviat possible. Una recomanació: no deixeu els dubtes per al final. Recordeu que si us esforceu a formular bé, amb precisió i de forma clara la pregunta, ja s'aprèn molt sobre un tema o un concepte. Aquestes consultes podeu dirigir-les tant al fòrum com al mail personal del consultor. No obstant això, proposem canalitzar totes les consultes a través del fòrum. La raó és molt senzilla: moltes vegades tenim un dubte de forma individual, sense saber que també és un dubte col·lectiu o un tema que pot interessar a tots/as. Compartir els dubtes és una font d'aprenentatge, atès que la resposta o resolució del dubte és una qüestió col·lectiva de tots/as els/as companys/as de l'assignatura. Així, si algú no sap la resposta o pot afegir elements a la pregunta, ho pot fer i tots/as guanyarem i aprendrem d'aquesta aportació. Aquesta dinàmica de consultes, dubtes i debats es tancarà amb petites síntesis, posades en comuna i aclariments finals per part del consultor. Finalment, es realitzarà un seguiment individualitzat del procés

d'aprenentatge de l'alumnat. La consultora orientarà al/l'estudiant en aquells aspectes que millor s'ajustin als seus interessos, necessitats, dedicació, estil i ritme de treball, així com del procés d'elaboració de l'informe. En la valoració del resultat final es recomana un contacte regular amb la consultora, perquè pugui disposar d'una informació continuada del procés. De fet, es duran a terme una sèrie de lliuraments preliminars dels informes a desenvolupar, amb l'objectiu de rebre un feedback personalitzat que permeti millorar el treball final de cada estudiant.

Avaluació

Informacions sobre l'avaluació a la UOC

La Normativa acadèmica de la UOC disposa que el procés d'avaluació es fonamenta en el treball personal de l'estudiant i pressuposa l'autenticitat de l'autoria i l'originalitat dels exercicis fets.

La manca d'originalitat en l'autoria o el mal ús de les condicions en què es fa l'avaluació de l'assignatura és una infracció que pot tenir conseqüències acadèmiques greus.

L'estudiant serà qualificat amb un suspens (D/0) si es detecta manca d'originalitat en l'autoria d'alguna activitat avaluable (pràctica, prova d'avaluació contínua (PAC) o final (PAF), o la que es defineixi al pla docent), sigui perquè ha utilitzat material o dispositius no autoritzats, sigui perquè ha copiat textualment d'internet, o ha copiat d'apunts, de materials, de manuals o d'articles (sense la citació corresponent), d'altres estudiants, o per qualsevol altra conducta irregular.

La qualificació de suspens (D/0) en les qualificacions finals d'avaluació contínua pot comportar l'obligació de fer l'examen presencial per a superar l'assignatura (si hi ha examen i si superar-lo és suficient per a superar l'assignatura segons indiqui el pla docent).

Quan aquesta mala conducta es produeixi durant la realització de les proves d'avaluació finals presencials, l'estudiant pot ser expulsat de l'aula, i l'examinador farà constar tots els elements i la informació relatius al cas.

D'altra banda, aquesta conducta pot donar lloc a la incoació d'un procediment disciplinari i l'aplicació, si escau, de la sanció que correspongui.

La UOC habilitarà els mecanismes que consideri oportuns per a vetllar per la qualitat de les seves titulacions i garantir l'excel·lència i la qualitat del seu model educatiu.

Consulta del model d'avaluació

Aquesta assignatura només es pot superar a partir de l'avaluació contínua (AC). La nota final d'avaluació contínua esdevé la nota final de l'assignatura. La fórmula d'acreditació de l'assignatura és la següent: AC.

Opció per superar l'assignatura: AC

Final d'assignatura: AC

Avaluació continuada

El/l'estudiant realitzarà un treball regular i progressiu a l'aula virtual del Campus juntament amb la seva consultora. El practicum d'investigació II consistirà en l'elaboració d'un primer esborrany d'un treball científic, així com les activitats de recerca necessàries per a la realització d'aquest. L'elaboració d'aquesta fase consistirà en el lliurament d'aquest treball en la data corresponent.

Els treballs s'enviaran al consultor a través de l'eina de "lliurament d'activitats" amb el següent format: "cognom_PRC_I1".

Tanmateix, la reproducció total o parcial de treballs d'altres persones, així com la bibliografia no referenciada es considerarà plag i suposarà la no superació de l'assignatura.

Finalment assenyalar, encara que no és imprescindible, es valorarà el lliurament dels informes en llengua anglesa.

Avaluació final

L'avaluació final consistirà en la nota obtinguda en el treball científic, així com altres aspectes com la participació i motivació de l'alumnat. La no lliura del informe equivaldrà a una "N" automàticament.

Feedback

Els alumnes rebran feedback per part de les consultores al llarg de tot el procés d'aprenentatge d'aquesta assignatura. Resultarà especialment destacable el feedback individualitzat que es proporcionés en els lliuraments previs dels informes, a manera d'esborrany.

Dates clau

Activitats avaluables

Títol	Inici / Enunciat	Lliurament	Solució	Qualificació
Informe preliminar 1	19/09/2018	22/10/2018	-	-
Informe definitivo 1	23/10/2018	19/11/2018	-	-
Informe preliminar 2	20/11/2018	17/12/2018	-	-
Informe definitivo 2	18/12/2018	18/01/2019	-	-